

דף קנ.

עין משפט א.

יו"ד סימן רסז פעיף נז

עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

אה"ע סימן קו פעיף ב

ב. כתב לה עמהם מטלטלין בלבד או ששייר לעצמו קרקע כל שהוא, כתובתה קיימת, ולפי תקנת הגאונים שכתובה נגבית ממטלטלין, אפי' שייר מטלטלין כל שהוא, גובה מהם ואפי' אם לא מספיק לכתובתה, ומתוך שיורדת למה ששייר תרד לשאר הנכסים ותטרוף.

ג. אם ציוה לתת לבניו או לאחרים כך וכך בפני אשתו ושתקה, י"א א דצריכה לקיים משום ששתקה, וי"ח. ומ"מ אם אמרה ע הן למקצת דבריו ולמקצתם ששתקה, למה שהסכימה א צריכה לקיים ולמה ששתקה לא הוי מחילה. ואם קיבלה קנין לעשות צוואתו ואח"כ אומרת שמה שקיבלה קנין זה בגלל שהנכסים א היו בידה והאמת היא שלא מחלה כתובתה, הדין עמה ויש לה כתובה.

ג. לאחר תקנה זו אם כתב לה מטלטלין עם הבנים עיין בח"מ דיש מחלוקת בפוסקים אי דינם כקרקע והפסידה, דלפי הד"מ דוקא קרקע דחשיב אמרינן דמחלה אבל מטלטלין לא, וכן הוא בב"ח, אבל לדעת הב"י והגהות אלפסי ה"ה דאם כתב לה מטלטלין אחרי תקנת הגאונים הפסידה, ואולם סיים הח"מ דאם כתב לבנים קרקע ולה מטלטלין, אפי' ההגהות אלפסי מודה דאין היא שותפה בין הבנים עיי"ש.

ס. מרדכי בשם ראב"ן, וכתב הח"מ דפסק זה תמוה, דהרי כל מה שאמרנו הפסידה זה רק אם לא שייר, אך בשייר אף ששתקה לא הפסידה, וראב"ן לטעמיה דמטלטלין לא משתעבדי לאלמנה אלא בתפסה, עיין בח"מ.

ע. ואף בלא קנין, דאין מחילה צריכה קנין, ואע"ג דבקנה מהאיש ואח"כ מן האשה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי ובטל הקנין, אפשר לחלק דבש"מ לא אמרינן כן כיון שהוא הולך למות, וכתב הח"מ דצריך ראייה לחילוק זה, ע"ש.

פ. דאינה יכולה לומר דעשתה שלא תטרף דעתו, ממרי"ו.

צ. מריב"ש בסי' רמ"ז. והריב"ש לא פליג באמרה הן אלא חילק דאם הנכסים ברשותה כוונתה שמוכנה לתת להם הנכסים בתנאי שישלמו לה כתובתה, שלא שיעבדה עצמה ונכסיה לקיים דברי המת. ח"מ.

עין משפט ג.ד.

יו"ד סימן שלג פעיף ט

ט. אין חייב בראשית הגז עד שיהיו לו לפחות חמשה צאן^ק ולא יהיה בגיזה שלהם פחות ממשקל ששים סלע^ר, ושתהיה גיזה כל אחד מהם לא פחות מי"ב סלע, ואם אחת מהם פחות מי"ב אע"פ שהשאר יש בהם ששים סלע או יותר, פטור.

עין משפט ה.ו.ז.ז.

ח"מ סימן רמח פעיף י

יג. אמר מטלטלין שיש לי לפלוני, הרי זה נוטל אותו פלוני כל כלי תשמישו^ש אבל לא חיטים ושעורים וכיוצא בזה, אבל אם אמר "כל" מטלטלי לפלוני נוטל הכל^ת גם חיטים ושעורים. והעבדים^א בכלל המטלטלין אבל לא הרחיים התחתונה שהרי מחוברת לקרקע. אבל אמר כל המטלטל נוטל אף הרחיים התחתונה וכיוצא בהן.

דף קנ:

עין משפט א.ב.

אח"ע סימן צ פעיף ז.ח.

טז. כתבה האשה^ב כל נכסיה בין לאדם קרוב בין לרחוק קודם שנשאה,

ק. שם במשנה. דכתיב חמש צאן עשויות ודרשו בו שמעשות את בעליהן למצוה. ש"ך ס"ק ט'.

ר. כחכמים שם וכרב דימי ושאר אמוראי שם בדף קל"ז ע"ב.

ש. מב"ב ק"נ ע"א.

ת. אבל ס"ת ושאר ספרים אינו נוטלם. ש"ך ס"ק י"א.

א. בעיא שם בגמ' אם הם כקרקע או כמטלטלין ולא נפשטא, וכתב הרי"ף דפשוט שהם מטלטלין, ומ"מ כל שלא אמר "כל" המטלטלין, כיון שאפי' חיטים ושעורים אינם בכלל כל שכן עבדים אינם בכלל.

ואפי' דבעלמא אמרינן שעבדים הוקשו לקרקעות, שאני מתנה דהולכים בה אחרי לשון בני אדם. ובלשון בני אדם הם בכלל מטלטלין כיון דניידי. סמ"ע ס"ק ל"ז.

ב. כרב נחמן בכתובות ע"ח-ע"ט, והטור מצריך שתשייר כדי פרנסתה, והרי"ף והמחבר סוברים שמהני אם שיירה כל שהוא כמו שכיב מרע. כ"כ הח"מ.

אם לא נתגרשה או נתאלמנה^ג הבעל אינו אוכל פירותיהם^ד ואינו יורשה, שהרי נתנה אותם קודם שנשאה, ואפי' כתבה למקבל המתנה כולם או מקצתם מהיום ולכשארצה, שאז לא קנה^ה בקנין גמור עד שתרצה, הבעל אינו^ו אוכל פירות ואינו יורשה.

ח יז. אם כתבה האשה למקבל מתנה^ז הרי זו מתנה גמורה או בלשון חלוטה או מתנת עלמין, י"א דקנה לגמרי. ואם כותבים לשופרי דשטרי לא קנה עד שיעידו שאמרה להם בפירוש.

עין משפט ג.ד.ה.ו.ז.זו. חו"מ סימן רמח סעיף יא

יד. אמר "נכסי" לפלוני נוטל כל המטלטלין כל הקרקעות והבגדים, והעבדים והבהמות והעופות ותפילין עם שאר ספרים, הכל בכלל נכסים^ח, אבל ס"ת יש בו ספק^ט אם הוא בכלל נכסים, וע"כ אם תפס אותו אין מוציאין מידו.

* אמר לתת לה "בגדיה"^י, בין בגדי שבת בין בגדי חול בכלל.

ג. כאב"י דעשאום נכסים שאינם ידועים לבעל, ואף דלא קנה הלוקח הם ברשות האשה, (שם בדף ע"ח).

ד. ואפי' מתה מיד אחר מות בעלה קודם שחזרה בה הירושה ליורשיה, כך פסק הרא"ש הביאו הח"מ ואפי' שירושה דאורייתא והמקבל לא קנה, כבר תירץ הר"ן דהוי כאילו התנה בפירוש. ח"מ.

ה. ותמה הר"ן על הרמב"ם שהרי כל זמן שלא אמרה רוצה אני הלוקח לא קנה, וא"כ כשמתה ולא אמרה למה יפסיד הבעל הרי בנכסים שאינם ידועים אפי' שאין לו פירות מ"מ יורשם. ותירץ דהרמב"ם לטעמיה דירושה מדרבנן, ולפי הר"ח והרא"ש דהכוונה כל זמן שתשתוק ולא תמחה הוי מתנה, ניחא דכשמתה בשתיקה הלוקח קנה. ועיין בח"מ.

ו. וא"כ יכולה האשה למכור הפירות בחייה ובפניו ואינו מעכב בעדה. ח"מ.

ז. הר"ן בשם הרא"ה. והר"ן מלשון הרשב"א ועיין בח"מ.

ח. מב"ב ק"נ ע"ב וקנ"א ע"א, רמב"ם הלכה ט"ו. שכל דבר שרגילין ומותר למכור כשצריכין מעות בכלל "נכסים" הם. סמ"ע ס"ק ל"ט.

ט. בעיא בגמ' שם קנ"א ע"א מכיון שאסור למכור לאו נכסים הוא, או מכיון שמותר למכורו ללמוד תורה ולישא אשה נכסים הא ויד בעל השטר על התחתונה. באר הגולה ס"ק ל'.

י. מתשובת הרא"ש כלל ע"ה סי' ד'.